

Beslissing van de Raad voor de Journalistiek

over de klacht van

Vincent Van Quickenborne

tegen

Nieuwsblad.be

Met een mail van 25 augustus 2023 dient de heer Vincent Van Quickenborne een klacht in tegen Nieuwsblad.be. Aanleiding is een artikel van 23 augustus 2023 onder de titel *Parket start onderzoek nadat dronken gasten tijdens verjaardagsfeestje Van Quickenborne tegen politiecombi plassen*. Redactiemanager Toon van den Meijdenberg van Mediahuis antwoordt met een brief van 1 december 2023 waarop Vincent Van Quickenborne reageert met een brief van 15 december en Toon van den Meijdenberg opnieuw repliceert met een brief van 11 januari 2024.

Een rapporteringscommissie van de Raad voor de Journalistiek heeft via videoconferentie een hoorzitting gehouden op 22 februari 2024. Vincent Van Quickenborne woonde de hoorzitting bij. Voor Nieuwsblad.be waren journalist Dirk Coosemans, redactiemanager Toon van den Meijdenberg en coördinator van de justitiecél Pieter Huyberechts aanwezig.

DE FEITEN

Het artikel gaat over een uit de hand gelopen verjaardagsfeest bij toenmalig minister van Justitie Vincent Van Quickenborne, waarbij drie zichtbaar dronken gasten tegen een politiecombi plasten die in de straat geparkeerd stond. De combi stond er als afschrikking na bedreigingen en een vrijdelde poging tot ontvoering van de minister. Het artikel meldt dat het parket een onderzoek startte voor smaad aan de politie.

De journalist situeert het plasincident in de vroege uurtjes en vervolgt: “Andere gasten stonden erop te kijken en er werd hartelijk gelachen. Volgens onze informatie zou ook Vincent Van Quickenborne het tafereel aanschouwd hebben.”

Volgens het artikel hadden de drie gasten de pech dat een politiecamera de woonst van de minister en de straat filmde, waardoor de politie in de controlekamer ‘de bezoedeling van de combi’ perfect kon volgen. De journalist schrijft dat de korpschef die ochtend op de hoogte zou zijn gebracht en zich enorm kwaad zou hebben gemaakt, en dat de politie de combi de dag nadien meteen weghaalde. De parketwoordvoerder zegt in het artikel dat het parket videobeelden binnenkreeg van het incident.

De journalist vervolgt dat de zaak pijnlijk dreigt te worden voor minister Van Quickenborne, die een jaar eerder beloofde dat geweld en agressie tegen politie strenger aangepakt zouden worden en dat het niet duidelijk is of smaad onder ‘geweld’ valt. Hij vermeldt dat hij de woordvoerder van de minister heeft gecontacteerd, maar nog geen reactie kreeg.

DE STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

KLAGER heeft geen bezwaar tegen de berichtgeving over het plasincident, maar neemt aanstoot aan de insinuaties dat hij het gezien zou hebben of ervan op de hoogte zou zijn geweest. Hij beklemtoont dat hij het niet gezien heeft en het ook niet wist.

Waarheidsgetrouw berichten

De journalist heeft snelheid laten voorgaan op waarachtigheid. Hij heeft om 16u04 de woordvoerder van klager gecontacteerd, maar dat was een gemiste oproep. Twee minuten later heeft hij een Whatsappbericht gestuurd met de vraag om dringend te bellen over een incident tijdens een feestje bij klager en de melding dat hij daarover dra zou berichten. Om 16u16 heeft de woordvoerder de journalist teruggebeld om te informeren wat de vraag precies was. Hij heeft gezegd dat klager moeilijk bereikbaar was omdat hij met vakantie was. Hij heeft ook gezegd dat hij zou nagaan wat kon worden geantwoord. Om 16u26 heeft de redactie het artikel via verschillende kanalen gepubliceerd en gepusht. Er liggen dus twintig minuten tussen het bericht dat de woordvoerder ontving en de publicatie van het artikel, terwijl er geen reden was om zo snel te publiceren. Het was 23 augustus en de feiten dateerden van 15-16 augustus. De publicatie had even goed enkele uren of een dag kunnen wachten.

Het artikel staat vol fouten, met als belangrijkste dat klager het tafereel aanschouwd zou hebben. Dat klopt niet, klager heeft het plasincident niet gezien en hij was er ook niet van op de hoogte. Uit de videobeelden blijkt dat hij de plastaferelen niet heeft aanschouwd. Dat de korpschef enorm kwaad zou zijn geweest, is ook fout. Hij was met vakantie. Nog een fout is dat de combi elke dag in de straat werd geplaatst, hij stond er permanent. Het klopt ook niet dat drie gasten in de vroege uurtjes tegen de combi plasten, de eerste feiten speelden zich af om 20u39. Ten slotte valt smaad niet onder de kwalificatie geweld.

De journalist heeft de videobeelden niet zelf gezien. Hij is voortgegaan op bronnen die beweren dat ze de beelden gezien zouden hebben. Klager vraagt zich af of dat zo is. Zoals hogervermeld, is de weergave van wat op de beelden te zien is immers allesbehalve correct.

De journalist heeft zijn bronnen niet kritisch benaderd en klager vraagt zich af of hij zeker is dat ze de beelden hebben gezien. De journalist haalt zijn informatie vaak in kringen van politievakbonden, maar die leefden op het moment van de berichtgeving op voet van oorlog met klager als minister van Justitie over een pensioenhervorming. Gezien die animositeit waren extra waakzaamheid en voorzichtigheid geboden bij beschuldigingen uit die kringen. Het zijn geen onafhankelijke, neutrale bronnen en klager vraagt zich af of de informatie gecheckt en gedubbelcheckt is. In een later artikel heeft hij opnieuw fouten gepubliceerd, wellicht opnieuw op basis van bronnen die roddels verspreiden. Als de journalist zich op meerdere bronnen baseerde, vraagt klager zich af hoe onafhankelijk die van elkaar waren.

Wederhoor

De journalist heeft geen loyale kans op wederhoor geboden. Tien minuten, van 16u16 tot 16u26, is geen redelijke termijn om te reageren. Dat geldt des te meer omdat de journalist wist dat klager met vakantie was. De woordvoerder van klager heeft heel duidelijk gemaakt dat hij de intentie had om te reageren.

De journalist heeft de aantijging dat klager het plasincident aanschouwd zou hebben niet voorgelegd aan klager en zijn woordvoerder. Hij heeft ze gepubliceerd zonder ze voor te leggen. Het is nochtans een zeer ernstige beschuldiging. Als het juist was geweest dat klager

het tafereel had aanschouwd, had hij onmiddellijk ontslag moeten nemen als minister. De journalist heeft alleen gevraagd of het klopte dat er geplast was geweest tegen een combi en gezegd dat hierover een onderzoek liep. Pas bij het lezen van het artikel vernam het kabinet de beschuldigingen dat klager bij het incident aanwezig zou geweest zijn. Daarop is formeel gereageerd dat hij niet aanwezig was.

Rechtzetting

Het artikel is op een aantal punten aangepast, maar de foutieve berichtgeving is niet loyaal rechtgezet, terwijl het gaat om een ernstige fout. De journalist had de fout dat klager het plasincident aanschouwd had expliciet moeten rechtzetten. De woordvoerder heeft 2 minuten na publicatie off the record laten weten dat klager niet betrokken was bij de feiten en 25 minuten later formeel gemeld dat klager er niet bij aanwezig was. Pas vier uur later, om 20u35, is de tekst aangepast. Een uur eerder hadden ook politie en parket al een rechtzetting uitgestuurd met de melding dat uit de beelden niet bleek dat klager bij het incident aanwezig was of erop stond te kijken.

In de aangepaste tekst heeft de journalist een nieuwe beschuldiging gepubliceerd, namelijk dat klager er misschien niet bij was, maar wel op de hoogte was van het plasincident. Er is een verschil tussen aanschouwen en op de hoogte zijn, maar klager was ook niet op de hoogte.

De journalist heeft meerdere correcties doorgevoerd. Daaruit blijkt dat er op het moment van publicatie heel wat fouten stonden in het artikel. Het artikel werd geüpdatet, maar de redactie heeft de fouten niet erkend en geen rechtzetting gepubliceerd.

NIEUWSBLAD.BE

Waarheidsgetrouw berichten

Het plasincident was een doelbewuste, symbolische actie van minachting en spot tegenover de politiediensten. Dit nieuwsfeit, waar het in essentie over gaat, is van groot maatschappelijk belang. Dan gaat het niet of zeker niet in de eerste plaats over de vraag of klager erbij stond toen tegen de combi werd geplast, maar wel om het loutere feit dat ertegen werd geplast. De vraag in welke mate klager op de hoogte was dan wel deelnam, is van tweede orde.

Vast staat dat drie gasten om 20u39, 22u en middernacht de woning van klager hebben verlaten om tegen de combi te plassen. Als drie gasten op verschillende tijdstippen tegen een combi gaan plassen, doen ze dat wellicht om er nadien over te kunnen vertellen tegen andere gasten. Uit beelden waarop klager om 4u 's nachts te zien is, zou blijken dat hij een plasbeweging imiteerde en dus op de hoogte zou zijn geweest van het combiplassen. In de Kamer zei hij dat hij niet meer wist wat hij in die enkele seconden precies heeft gedaan.

De journalist had verschillende ernstige en onafhankelijke bronnen binnen politie, gerecht en politiek om te schrijven wat hij geschreven heeft. Hij heeft de informatie niet meteen als één geheel ontvangen, maar in stukken en brokken. Verschillende mensen waren op de hoogte, maar niet iedereen wilde iets of alles vertellen omdat klager als minister van Justitie een machtig man was in de wereld van politie en gerecht.

De journalist heeft de politiebeelden of het verslag van de politie niet gezien. Hij heeft zich door verschillende bronnen zo goed en kwaad mogelijk laten uitleggen wat er te zien was. Sommigen zegden dat klager zeker op de hoogte was van het plasincident en dat het leek alsof hij het aanschouwd had. Volgens anderen gesticuleerde hij zaken, wat niet uit te leggen was

als hij het plasincident niet aanschouwd zou hebben of ervan op de hoogte zou zijn geweest. Over het aanschouwen kwam er weinig uitleg omdat de bronnen zich beriepen op het geheim van het onderzoek. Maar er waren vier eenduidige bronnen die in verschillende gradaties zegden dat het leek of klager het incident aanschouwd had, dat hij het aanschouwd zou hebben of hij zou op de hoogte zou zijn geweest. De journalist heeft daarvan de grootste gemene deler genomen. De officiële woordvoerder van het parket hield zich op de vlakte, maar expliciet ontkennen deed hij zeker niet.

De journalist heeft, zonder namen te noemen en in afwezigheid van klager, toelichting gegeven over zijn bronnen aan de rapporteringscommissie van de Raad. Hij geeft aan vier onafhankelijke bronnen te hebben, van wie één een screenshot/fragment van de beelden van de plasincidenten heeft gezien op de gsm van een collega. Op dat beeld was klager niet te zien. Deze bron geeft aan dat er ook beelden zouden zijn van klager, maar dat hij die niet gezien had. De andere bronnen bevestigen dat uit het pv en de analyses van de beelden zou blijken dat klager het incident aanschouwd heeft of er minstens van op de hoogte was.

Aanwezig zijn op het ogenblik dat de drie gasten tegen de combi plasten is niet hetzelfde als weet hebben van de feiten, maar het leunt er toch sterk bij aan. Als klager niet op het moment zelf maar later op de avond hoogte heeft gekregen van het incident, maakt dat in wezen geen verschil met toekijken, als de gasten gewoon op het feest mochten blijven.

Het is overigens nog altijd niet met zekerheid aangetoond dat klager geen van de drie plasincidenten heeft gezien, van dicht of van ver. De verklaring die politie en parket verspreidden, was erg voorzichtig. Citaat: *"Uit de beelden blijkt alvast niet dat de minister bij het incident aanwezig was of erop stond te kijken"*. De zaak is nog in onderzoek en het zou kunnen dat een van de combiplassers alsnog zegt dat klager het incident aanschouwd heeft.

Wederhoor

De journalist heeft voor publicatie een reactie gevraagd aan de woordvoerder van klager. Die antwoordde dat hij zou zien of hij kon reageren en wat hij kon zeggen. Hij heeft niet om extra tijd gevraagd en ook niet om meer details, en liet ook niet weten of en wanneer er een reactie zou volgen. Het klopt dat er niet werd gezegd dat er geen reactie of commentaar zou komen, maar de journalist vraagt zich af hoe lang hij had moeten wachten om het artikel te publiceren. De redactie vond de feiten dermate relevant dat werd besloten om het artikel online te zetten, al had de journalist dit liever gedaan met een reactie.

De journalist weet niet meer wat er precies gezegd is in het gesprek met de woordvoerder, maar het lijkt het hem onlogisch dat hij niet zou gevraagd hebben naar de betrokkenheid van klager bij het plasincident. Dat was de reden waarom hij hem wilde horen.

Rechtzetting

Zodra er – na publicatie van het artikel – een reactie was, heeft de journalist ze in het artikel opgenomen. In zijn haast heeft hij zelfs het off the record gedeelte gepubliceerd, wat fout was en waarvoor hij zich verontschuldigt. Het artikel heeft maar enkele minuten zonder reactie online gestaan. De reactie is op vraag van de woordvoerder enkele keren aangepast.

De avond van publicatie is het artikel aangepast door de zin *"volgens onze informatie zou ook Vincent Van Quickenborne het tafereel aanschouwd hebben"* te vervangen door *"Volgens onze informatie zou ook Vincent Van Quickenborne meteen na de feiten – en nog tijdens het feestje – op de hoogte geweest zijn van het tafereel. Dat wordt ons door verschillende bronnen bevestigd."* De journalist heeft deze passage aangepast uit voorzichtigheid, om zijn

bronnen niet in problemen te brengen. Als een journalist een beroep doet op bronnen die hij niet kan openbaren en als de door die bronnen aangehaalde feiten worden betwist, heeft de journalist geen andere keuze dan de berichtgeving te nuanceren. Dat is niet hetzelfde als corrigeren en daarom is geen rechtzetting geplaatst. De aangebrachte nuances zijn geen rechtzettingen en een expliciete rechtzetting was niet nodig. Het parket meldde dat klager niet te zien was op de beelden, maar dat heeft de journalist ook niet geschreven.

De journalist heeft ook toegevoegd dat klager zelf contact opnam met de redactie, dat hij uiterst verbolgen was en stelde dat hij de feiten niet gezien had en er niet van op de hoogte was, en dat het niet kon dat hij verantwoordelijk werd gesteld voor hetgeen anderen, die op zijn feest aanwezig waren, op de openbare weg hadden uitgespookt.

De woordvoerder van de politie vroeg om het woord *korpschef* te veranderen in *korpsleiding*, wat de journalist heeft gedaan, maar wat op hetzelfde neerkomt, aangezien het ging om de dienstdoende korpschef. Nog op vraag van de woordvoerder heeft de journalist het woord *boos* vervangen door *misnoegd*, wat ook op hetzelfde neerkomt.

BESLISSING

Waarheidsgetrouw berichten

De Raad kan niet uitmaken of klager de plasincidenten aanschouwd heeft, ervan op de hoogte was of helemaal van niets wist en kan daarover geen uitspraak doen.

De journalist maakt aannemelijk dat hij zich heeft gebaseerd op voldoende, verschillende en van elkaar onafhankelijke bronnen. Als de journalist zich baseert op verklaringen van vertrouwelijke bronnen moet hij echter in eerste instantie nagaan of zij voldoende op de hoogte zijn van de inhoud van het pv en/of de beelden van het plasincident. Maar de manier waarop zijn bronnen de mogelijke betrokkenheid van klager bij het plasincident interpreterden, was, zoals de journalist zelf aangeeft, niet eensluidend. Dat maakt dat hij extra kritisch had moeten omspringen met de beweringen van zijn bronnen. De journalist maakt onvoldoende aannemelijk dat hij dat gedaan heeft. Daarnaast moet de journalist bij vertrouwelijke bronnen extra aandacht besteden aan het correct en omzichtig formuleren, omdat de verklaringen niet controleerbaar zijn voor het publiek. Waar hij schrijft dat klager het tafereel ‘aanschouwd zou hebben’ heeft de journalist de verklaringen van zijn bronnen onvoldoende omzichtig en correct weergegeven. Op basis van deze twee elementen is de Raad van oordeel dat deze aanpak niet strookt met artikel 1 en 2 van de Code.

Wederhoor

Het artikel brengt ernstige beschuldigingen uit die de eer en goede naam van klager betreffen en nopen tot wederhoor. De journalist heeft klager om een reactie gevraagd, maar met twintig minuten heeft hij geen redelijke termijn gegeven om te reageren, temeer omdat de gebeurtenissen al een week oud waren en de journalist wist dat klager met vakantie was en dus moeilijk bereikbaar. De journalist maakt ook niet aannemelijk dat hij duidelijk gevraagd heeft of klager het plasincident aanschouwd had, zoals hij geschreven heeft. Deze aanpak strookt niet met artikel 20 en de bijhorende richtlijn over wederhoor.

Rechtzetting

De journalist heeft het artikel geüpdatet en aangepast. Hij heeft de zinssnede dat klager het tafereel aanschouwd zou hebben vervangen door de zinssnede dat hij op de hoogte zou zijn geweest. Dat is in de context van de berichtgeving een substantiële aanpassing en de Raad is

van oordeel dat de journalist deze aanpassing expliciet had moeten vermelden,
overeenkomstig de richtlijn bij artikel 6 over rechtzettingen bij online berichtgeving.

Om die redenen is de Raad voor de Journalistiek van oordeel:

De klacht is gegrond.

Brussel, 18 april 2024